

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSÁNAK BELGA SOROS ELNÖKSÉGE NEVÉBEN KÉSZÜLT VITAIRAT

ÖSSZEFOGLALÓJA

(A TANULMÁNY ELSŐ VÁLTOZATA A 4. EURÓPAI ROMA PLATFORMON KERÜLT ELŐADÁSRA
BRÜSSZEL, 2010. DECEMBER 13.)

A TÁRSADALMI KIREKESZTÉS MEGAKADÁLYOZÁSA AZ *EURÓPA 2020 STRATÉGIA* KERETEIN BELÜL – A
KORAGYERMEKKORI FEJLŐDÉS ÉS A ROMÁK TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSA

Az Európai Unió (EU) rendelkezik olyan stratégiai eszközökkel (többek között a jogalkotás, stratégiai koordináció és a finanszírozás eszközeivel), amelyek a romák felzárkózását is elősegítendő, sikerrel aktiválhatók. Mégis széles körű egyetértés tapasztalható a politikai figyelem hullámai ellenére abban, hogy az európai szakpolitikák hatásai uniós- és hazai szinten sem a kívánt mértékben jutnak el a szegény rétegekben élő roma családokhoz. Az életképes, kézzelfogható eszközök és koherens stratégiák kidolgozása érdekében ezért fontos és szükséges minél hamarabb összevetni a létező tapasztalati forrásokat, intézményi- és egyéb szereplőket.

E tanulmány a romák társadalmi felzárkózására tekintettel a legígéretesebb stratégiák egyikében, a korai gyermekfejlődés (*Early Childhood Development, ECD*) témájában kínál előre mutató javaslatcsomagot. Anélkül, hogy tagadnánk azon komplex problémakör relevanciáját, amely a „régí” és „új” Tagállamok roma lakosságára ugyanúgy érvényes, e tanulmány elénk tárja, hogy a gyermekkori tényezők kritikus mértékű hatással vannak a gyermek későbbi életét meghatározó esélyekre. Éppen ezért a családba, a korai fejlesztésekbe és a korai, gyermekekre vonatkozó szolgáltatásokba történő befektetés komoly megtérüléssel járhat nem csak az egyén, de az egész társadalom számára is. E tanulmány röviden feltárja a roma családok helyzetét Európa-szerte, és rámutat azokra a problémákra, amelyekkel e családok szembesülnek. Kiemeli a hazai szinten megvalósítandó szakpolitikákat, valamint azokat a kulcsfontosságú jogi eszközöket, amelyek uniós szintű tényezők; továbbá hangsúlyozza azokat a tapasztalatokat, amelyeket az NGO-szektor fejlesztett és folyamatosan fejleszt ki. A számos konkrét ajánlás címzettjei uniós és hazai döntéshozók.

Összességében e vitairat kijelöli azt az átfogó megközelítést, melynek fő vonalai mentén minden szegény és kirekesztett gyermek számára biztosíthatóvá válhat a jó életkezdés és életük pozitív pályára állítása. A legújabb ECD-kutatások szigorú, bizonyíték-alapú megerősítést nyújtanak Európa elköteleződéséhez a társadalmi befogadás mellett, különös tekintettel az alap- és gyermekjogok védelmére. Az ECD ilyen átfogó megközelítéséhez a romák „nyílt, de nem kizárólagos célcsoportosítása” (*targeting*), valamint „főáramosítása” (*mainstreaming*) szükséges. A vitairat amellet érvel, hogy a roma gyermekeknek lehetősége volna ugyanolyan esélyekkel kezdeni életüket, mint bármely más gyermeknek, de e pillanatban ez nem így van. Ha összekapcsoljuk meglévő erőforrásainkat, ez a cél egy évtizeden belül megvalósítható lenne. Ez a befogadó és tanult társadalom megteremtéséhez, mint az **Európa 2020 Stratégia** egy kiemelt céljához fontos hozzájárulást jelentene. Ugyanakkor a romák az európai társadalmakba történő befogadásának sürgőssége erős érv a Tagállamok és az EU számára is, hogy komolyan elkötelezzék magukat az **Európa 2020 Stratégia** *szociális dimenziója* mellett.

Jelen vitairat csupán kiindulópont, és semmiképp sem kötelező érvényű szakvéleményként értelmezendő: a romák társadalmi befogadása sok szereplőt – nem utolsósorban a romákat mint szülőket, mint egy közösség tagjait, oktatókat és döntéshozókat – és széles körű együttműködést igénylő erőfeszítés. E dolgozat célja tehát az, hogy táplálja az érintettek, vagyis a hivatalok, NGO-k, nemzetközi szervezetek közötti folyamatos egyeztetést, tekintettel arra, hogy milyen módon tudunk közösen megfelelő szakpolitikákat teremteni, érvényre juttatni ezek megvalósulását, és felügyelni a kapcsolódó folyamatokat. Mindezek felett a roma képviselőknek, civil szervezeteknek, regionális- és helyi szereplőknek is részt kell venniük a munkában: ***Rólunk, de nélkülünk: semmit!***

*